

Preface

The following oral history transcript is the result of a videotaped (audio taped) interview with [“N”], conducted by [“N”] on [DATE] on behalf of the United States Holocaust Memorial Museum. The interview took place in [CITY] and is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Rights to the interview are held by the United States Holocaust Memorial Museum.

The reader should bear in mind that this is a verbatim transcript of spoken, rather than written prose. This transcript has been neither checked for spelling nor verified for accuracy, and therefore, it is possible that there are errors. As a result, nothing should be quoted or used from this transcript without first checking it against the taped interview.

Interview with Geisa Olah

June 17, 1997

Interview with Geisa Olah

Page 2

June 17, 1997

Question: Tak, řekněte nám jméno, a kdy a kde ste se narodil.

Answer: Já se menujem Olah Geisa, som sa narodil v ____ Brezovej a okres ____ Sobota.

Q: A kdy?

A: 10. pátý 26.

Q: A jaké to bylo doma, u Vás? Kolik Vás bylo dětí?

A: No nás bylo devět.

Q: A Vy jste kolikátý?

A: Tak sestra, dva, brat.

Q: Někde uprostřed.

A: No, no no. Tak ňák.

Q: A čím byl tatínek?

A: Horní dělník.

Q: Kde pracoval?

A: No kde mohl.

Q: V továrně, nebo na stavbě?

A: Ne, továrně. Tak to chodí po jako.

Q: Po práci, za prací chodil.

A: Ano.

Q: A Vy jste chodily, Vy děti jste chodily do školy?

A: No, my zme musely taky dělat.

Q: Taky, taky.

A: _____, jak tata _____ a chodit po těch lomnicjach jako byly ty _____ a to. Tak zme chodili pálit cihly. Jako no.

Interview with Geisa Olah

Page 3

June 17, 1997

Q: Aha. A Vy ste pomáhali.

A: Jo, my zme pomahali, ano.

Q: Takže do školy?

A: Málo.

Q: Málo.

A: To nebylo jako dňeska. Ani teraz není tomu vobec. Táta nas _____,
my zme byly děti a musely zme to dělat, no.

Q: Aby ste se uživily.

A: Ano.

Q: A kolik Vás bylo romských rodin v tý obci?

A: Jo tak to vám němožem říct.

Q: No málo, nebo víc?

A: Tam bylo víc, tam bylo asi 22 baraky tam byly. A to taký, to.

Q: A jaký byly vztahy mezi Vámi a těmi ostatními Slováky?

A: No to víte, že to, Slováci to byli taky to, že to. Že nas viděla to, keď nás _____ a to,
nadavali. Víte, jako sme bydleli cigáni a všechno to víte. Ani _____ vobec.

Q: Neměli Vás rádi?

A: Ne. Oj kedy _____ ani kúsek chleba nechteli dať. _____, tam ich šlo do kláty, takže to
který dali něčo, no. Táta to tak vyjednával no, po praci vždycky.

Q: A měli jste nějaký kamarády mezi slovenskými dětmi? Nebo ste si nehráli spolu?

A: My zme nehráli, vobec sme. Akorát bracha něčo sme tam vždycky to _____. ... Ted'
sestry.

Q: A ještě nějaké jiné příbuzné jste měl?

Interview with Geisa Olah

Page 4

June 17, 1997

A: No mali sme príbuzné ani tam v té väznici, to né.

Q: No a jak to bylo potom? ... Vy ste vlastně potom přestal úplně chodit do školy a pořád jste chodil s tatínkem do tý cihleny?

A: Ano, ano. _____ dělať. Táta ___ a táta, že jo a to.

Q: ... No a když potom přišli Hlinkovci, vypravujte jak to bylo. V tom roce 38.

A: No tak. Oni tomu dali to a to, jak napíšu tím, tím, jak se tomu říká ne, ten _____. A vyverboval nás von.

Q: Kdo Vás vyhnal?

A: Ne, ako. On nás bral von, ako ten poručík, ne ten.

Q: Přišel poručík, říkáte?

A: Ano poručík. Poručík nás vzal von. A kol nas _____ přišlo autem a naložil nas.

Q: No a zeptal se Vás, jestli chcete?

A: Nezeptal, my sme, no čo zme mali dělať, no tak. My zme neveděli, že to a tam a to.

Q: A jaký to byl poručík, jakou měl uniformu?

A: No poručík slovenský.

Q: Slovenský armády?

A: Ano.

Q: A kam řekl, že Vás veze?

A: No říkal, že jako do Brezna.

Q: A proč?

A: No proč, že že to tam u toho lágr _____, aby zme to išli zako u partyzánuch.

Q: No poručík slovenské armády Vás vzal k partizánům?

Interview with Geisa Olah

Page 5

June 17, 1997

A: Ano.

Q: A jenom Romy, nebo i Slováci?

A: Ne i Slováci, no Romové ne. To akorát to, jak se tomu říká, sám.

Q: Vy ste tam byl sám?

A: Ano.

Q: Byl jste rád?

A: Iba nás on bral. Iba mňa ten poručík jako že, tamti nechtěli to taky, to taky taky, no někdy taky oni, jako my.

Q: Kdo nebyl jako Vy?

A: Tamti ostatní ty Romové, no. (smích)

Q: Jo ty, těm se nechtělo. A vzali Vás do Brizovej, do nějakých, a kam Vás tam ubytovali?

A: No my zme išli do Brezna, jako oni nas.

Q: Do Brezna, tedy.

A: To bylo jako kasarny, ako vojenský kasarny. Tam nam dali to, oni pušky, ne a.

Q: Zbraně?

A: Zbraně, no.

Q: A uniformu?

A: Uniformu taky zme mali.

Q: No a nějak Vás cvičili?

A: No cvičili nás, ale dva dni a vic ne. _____.

Q: Jak dlouho?

A: Dva dni a víc ne. No už zme išli do lesa, bojovat už. A potom přišlo.

Q: A v kterym to bylo roce?

Interview with Geisa Olah

Page 6

June 17, 1997

A: No v 44.

Q: Až. A do té doby ste normálně chodili do práce a nic za Slovenského štátu nic se Vám nevedlo, nedařilo špatně.

A: Ne. Ne.

Q: No a tak vypravujte. Kam ste šli potom?

A: No tak pak sme išli to. Prišiel _____ Jegrovsky, byl kapitán, to byl náš velitel.

Q: Jegorov.

A: Jegorov. On náš velitel a potom byl to, no to Svoboda. Taky náš vedúcí byl už vtom.

Q: Co Ludvík Svoboda?

A: Ludvík Svoboda.

Q: Tak to Vy ste už, jaksi se účastnili bojů s Československou armádou, když tam byl Ludvík Svoboda.

A: Ano, no ano byl. To tady, tako _____, partizánov taky Ludvík Svoboda.

Q: A kde ste byli utábořeni?

A: No, my zme byli to, tak sem chodil v Masky Vysoký, Rutky, jo, Horní Študni, Dolní Študni, potom zme byli v Žilině. _____. A potom nas, jak říkal sem, ty takovy ty gardy jakoš ty oni ne a to. Tak jako to, my zme išli v lese, tak _____ a boli zakopaný jako do zákopy ne. Tak jak zme išli, tak voni na nas volali, „Bratí, počkatě ideme spolu, pojděme spolu.“ Jo, ty gardisti říkali.

Q: Gardisti?

A: Gardisti no. _____.

Q: Gardisti? Copak oni byli u partizánů?

A: Ne, oni to bojovali s nima, už.

Interview with Geisa Olah

Page 7

June 17, 1997

Q: Jo bojovali proti nim.

A: No. Tak oni, no my zme čekali, voni na nas hned a začali vysílat.

Q: A zúčastnil ste se jinak nějakýho boje?

A: Ne. To zme akorát že zme tu chodili, to _____ v lese a to. Potom nas zajali a to.

Q: No, ještě ne tak brzo. Kdo Vás zásoboval?

A: No říkám, že jako oni jako z vesnice že jako to nam to dycky jako to, nosili z letadla.

Q: A kde přistávaly?

A: No tak, to už to my zme neviděli ako to oni přistávali. To nějak v tom lese _____, no ve městě ne.

Q: Tam na tom letišti Triduby?

A: No mali tam, ano. Aj oni mají to v Brezně. A potom zase v Rutkách, _____.

Q: Tak Vy ste chodil takhle z místa na místo s nimi.

A: My zme chodili po lese a to ne jako, bojovat. My zme bojovali.

Q: No a kde ste se zúčastnil boje? Nebo ste se nedostali do přímýho střetnutí s Němci nebo s těmi slovenskými gardisty?

A: No my zme to, my zme to mali. Tož to. Ale _____, ako oni přišli ty Němci že jo, a my zme to jako v lese v _____. Nicméně oni to do města nikdy, pořad zme byli v lese.

Q: Pořád ste byli v lese?

A: Pořád v lese.

Q: A skrývali jste se?

A: Ano.

Interview with Geisa Olah

Page 8

June 17, 1997

Q: A to bylo ještě před Slovenským národním povstáním?

A: Ano pred ešte. To v 44 to vité jak to bylo, to ešte.

Q: No v srpnu bylo potom Slovenské povstání. A to ste byl kde?

A: To som byl v 45 sem prišel domu.

Q: Ne, ale ve 44 v srpnu, kde ste byl?

A: No byl som, už zajatý, ne.

Q: To už ste byl zajatý.

A: Ano.

Q: Takže Vy ste byl u těch partizánů do Slovenského národního povstání.

A: No.

Q: A byli tam nějakí Rusové, když tam tomu velel ten Jegorov?

A: No tam byli, ano. _____ a s nama už ne. _____, nedali ani Němci. Oni tam ... _____.

Q: Tak to už ste byli spolu.

A: Tam akorát, akorát nás asi, kolik nás bylo v tý skupiny, asi tak 20 někdy víc, někdy míň.

Q: Ta skupina 20 partizánů. Ste se pohybovali ste se v lese a zásobovali Vás z vesnice.

A: Ano, ano, ano.

Q: ... A to bylo na jaře?

A: Ne to na jaře, to bylo už v zime to potom už. To nevim jaky mesic už si nepametam, prosim.

Q: No ne, jestli v létě nebo v zimě.

A: Ne, v zimě to už bylo tak nějak.

Q: Ale to ste říkal, že ste byl v zajetí už.

Interview with Geisa Olah

Page 9

June 17, 1997

A: Ne, ja sem byl tadle a měl _____ ako sme bojovať a to, tak to bylo ešte tak na jar, tak v lete tak asi. To bylo tak. Kerý ..., no co, jak se menuje ten měsíc.

Q: Leden, únor, březen, duben, květen, červen.

A: V augustě to bylo, už.

Q: V srpnu?

A: No.

Q: No to vypuklo Slovenský povstání.

A: No.

Q: A to ste byl ještě u partyzánů?

A: No ještě sme tam byli ještě, u partyzánů ještě. A potom nás to, ... _____, ... august, sempembr, oktobr, v novembru. Ako nas, ako zajali nas.

Q: Aha. Tak až v novembru Vás zajali.

A: No, no, no.

Q: Celou tu Vaši skupinu?

A: Ano.

Q: ... A jak to bylo, povídejte? Jak ste se k nim dostali?

A: K Němcum jo?

Q: K Němcům.

A: No oni nas chytli no, čo sme mali dělať.

Q: A Vy ste utíkali do hor?

A: My zme tak akorat, my zme chtěli jit jako do boje zase, ne. A _____my postupovali. Najednou on zjistil, že je to ako, že tam byli, protože nas zbudili. Tak na nas křičeli, „Počkejte brati ideme spolu.“ No a my zme nešli, my zme stáli.

Interview with Geisa Olah

Page 10

June 17, 1997

Q: A Vy ste počkali.

A: My zme počkali na nich. No a oni potom začali po nas střílet. A my zme měli toto a tak zme všetko zahodili a čo zme měli dělat'.

Q: Tak zvedli ste ruce.

A: Ano, my sa vzdali.

Q: A kam Vás odvezli?

A: No odvezli nas do Žumerka.

Q: Do Žumperka?

A: Rožumberku.

Q: Do Rožumberka.

A: Ano, tam sme byli, přes noc sme tam spali, nebo bylo večer jako nas. Rano nas balili a do vagonu nas davali.

Q: Eště než se dostaneme potom do toho Německa. Jakej je takhle život u těch partyzánů?

A: Jej pani, to vite to aký. To ste kděje místě, jak to bolo. _____ a němali.

Q: Takže, když bylo co jíst, tak ste jedli.

A: No takto. (smích)

Q: A když nebylo, tak ste nejedli. A Vy umíte hrát na housle?

A: No trošku umim, ale moc ne.

Q: A kde ste se to naučil?

A: To mě naučil tata, a bracha.

Q: A zahrajete nám něco?

A: No já nevim, kerů mam zahrát.

Q: No nějakou Vaší. ... Nebo jakou jste hráli a zpívali u partyzánů.

Interview with Geisa Olah

Page 11

June 17, 1997

A: ... My zme tam nezpivali vůbec žádný.

Q: Ne.

Hra na housle.

Q: No a já ještě se Vás zeptám, jak je život u partyzánů, když ste tam byl sám Rom? Jak se k Vám chovali Ti ostatní? Měl ste tam.

A: No ty jo, tak naši kamarádi, tak to víte, my byli jako bratry.

Q: Bez ohledu Rom, ne Rom.

A: Ano to bylo _____ to. Oni ani nevěděli, že ako, já sem ako Rom, no. (smích)

Q: No oni to nevěděli. A kdyby to věděli?

A: No ty Slováci to tak, no nevim. A keby věděli ty Němci, tak _____ na hodinu, to by bylo.

Q: Ano, ale ty Slováci?

A: No ty.

Q: Těm to nevadilo?

A: No ty Slováci nějaký to objevili že jo, těm nevadí, my byli jako kamarádi.

Q: Ano.

A: To brali mě a všechno a to, byli zme, byli při mne. Bojovali zme spolu a oni nebyli _____.

Q: A měli ste nějaký spojení s místními lidmi, s těmi ve vesnicích?

A: No spojení, to sme měli takovýho toho dobryho toho _____ jako. Veděl všelijaký řeči von.
Náš ako to.

Q: Jako partyzán, chodil do vesnice.

A: Ano. A oni šol, tak v noci a šel schopny _____. Přišel a my zme mu šli ako.

Q: Naproti.

A: Naproti už a. A my zme věděli všechno, čo a jak máme to čo všechno dělat'.

Interview with Geisa Olah

Page 12

June 17, 1997

Q: Takže ste.

A: Ono to vyjde asi 30, 32 rečí veděl možná, ten, ten partyzán.

Q: Co 32 řečí?

A: No, von to uměl všecko.

Q: Takže on Vás informoval, kde jsou Němci.

A: Ano všechno, všechno to dělal nám to.

Q: A nosil Vám potraviny taky?

A: No ono potom, zase to nosil. No dával nam to, ale jak _____, no.

Q: Všem 20?

A: No dával to, to bylo jedno ne. Jemu je to.

Q: A Vy ste měli stany, nebo zemljenky, nebo jak ste žili?

A: My zme mali a nemali zme to, dříví to, jako sme čo mali a udělali zme si taký ___ a stany
no, a tam sme spali no.

Q: Jak to šlo.

A: No.

Q: No a.

A: Keď přelo, nepřelo, to nam bylo už všechno jedno, museli sme vydržat'.

Q: A když byl někdo nemocný?

A: No čo zme mali dělat'. Taký _____.

Q: Lekára ste neměli.

A: Mali. Tak to vede všechno, rozumite. Tak to pomoch, no. Kým mohl. Keď mali podle toho
dělat' _____, nebo to, tak nemohli dělat'.

Q: A co ste měli na sobě?

Interview with Geisa Olah

Page 12

June 17, 1997

A: My zme mali ty, ako vaťáky, angličani majú takový.

Q: Uniformy? Slovenské?

A: No. A potom sme to. Ne vojenský to, jako to, já Vám to říkám ty, takový _____ to maj ty.

Q: Co, takový ty prošivaný kabáty?

A: No no no no no.

Q: Ty vaťáky.

A: Ano.

Q: A holinky? Vypravujte, jak ste byli vybavený.

A: No holinky to zme mali to. To to, mali zme boty ty, jak se menujou, ty filcáky taký ty teplý.

Q: Aha.

A: No ty bundy a to. Potom ty čapice, taký beranice takový ruský už. (smích)

Q: A jakou ste měl zbraň?

A: Autotomat. Samopal vlastně.

Q: A kde ste se naučil ho ošetřovat a používat?

A: No oni nás učili.

Q: Ty dva dny jenom?

A: No a potom ještě aj tam v tom. _____.

Q: Eště v tom lese.

A: Eště po lese tak nám ukazoval, aby zme to _____ stáli, víte.

(smích) To vždycky nám to ukázal, keď umí střílat.

Q: Takže jak dlouho ste byl v tom lese s nimi?

A: No říkal že tak půl roka, tak nějak zme bojovali to.

Interview with Geisa Olah

Page 12

June 17, 1997

Q: A potom, když bylo poražený Slovenský povstání, tak Vás zajali.

A: No no no no no no. ... No jo, zajali nas. Aj to, to nas dali tam, čo s nama udělali tam lágry.

Q: Tak povídejte.

A: Oni s nama to udělali tak, že to hoj keby to není takto přes deň nas brali do práce, ne.

Jako _____ tak okolo tam na tý.

Q: A co ste dělali?

A: No dělali ty bordel, všeccko tamto davali to, _____ davali. A potom to taky.

Q: A kopali ste něco?

A: No kopali ty _____ tak nějak to. Taky vodu tu sme přišli. _____. A potom to oni dali to, udělali to s nama takto. Oni to, ty Němci, _____ za hodiny. Jo a alebo jest'.

Q: Naschvál, aby ste jí, abyste to sebrali.

A: Ano, ano, aby zme to zobrali. Keď to _____, keď na to dohlíža, že to zobereme a ten jako to, no jak se menuje, to je to pa, jako to.

Q: Ten gardista.

A: ... Ne, to to jako to. Jak se to menuje dělej. ...

Q: Pantok.

A: No no no, to a jináč. Já to už. (smích)

Q: Tak si za chvílku vzpomenete.

A: Počkajtě, ja to. Jako korbáč.

Q: A.

A: No.

Q: Bič.

Interview with Geisa Olah

Page 15

June 17, 1997

A: Ano no, taký bič ako. Taký korbáč taký to. A von ně aby šla iba po krku, _____.

Q: Tak vyhodil cigaretu a vlastně Vás tím vyprovokoval.

A: No.

Q: A kdo Vás hlídali? To byli Slováci, nebo Němci?

A: Němci nás hlídali. To Slováci to, my zme tam takovýho nákýho.

Q: No ne, gardisti myslim.

A: No, no. A to, keď zme to viděli, kdo nas bil jo, alebo to keď jedl, tak to taky to je zahodil.

A ja to, tak nas byl jako hada. A potom zme šli do jineho lágru.

Q: A kde byl ten lágr?

A: V Tábořsku.

Q: Jak ste se tam dostali?

A: Oni nas tam odvezli tam.

Q: No ne, vlakem, nebo autobusem.

A: Né vlakem.

Q: Nákladnim.

A: Tým dlouhym, ako byly ty dlouhy ty vlaky. Ty.

Q: Nákladní?

A: Né nákladní. To, ono nákladnim autem, totiž vlakem. _____.

Q: A kolik Vás.

A: A v těch vagónech zme byli.

Q: Kolik Vás asi bylo?

A: No bylo nás dost. Potom v tom lágru.

Interview with Geisa Olah

Page 16

June 17, 1997

Q: Takže v tom zajateckym táboře v Rožomberku.

A: Ne Rožomberku ne. Tam nas, tam nas dali ako, tam oni spali tam. _____.

Q: Aha.

A: A staraho nás zobrali do lágry.

Q: Do lágry.

A: No. A tam v lágre bylo, tam byli Rusáci, tam byli Francúzi, Američani, Angličani, Poláci, všeko tam byli ty.

Q: Samý zajatci.

A: Samý zajatci, tam bylo moc lidí.

Q: A hodně Slováků?

A: No, tak to asi bude dost.

Q: A Vy ste byl mezi nimi.

A: Ano. My v jednom lagru ne, jenu lágry ne. Tam byli Slováci, tam nas bylo dost. My zme byli akorát nás dali do jiných skupin.

Q: A zase s tam byl, zase ste tam byl jediný Rom?

A: No, zase.

Q: A nikdo to nevěděl.

A: Ne. A keby.

Q: A co ste měli tam na sobě?

A: Tak ty hadry, čo zme mali na sobě. Tak to.

Q: To Vám nechali?

A: To nám nechali. A potom, čo keď zma mali potom to, takový to _____, tak vůbec ani nám nedali.

Interview with Geisa Olah

Page 17

June 17, 1997

Q: A boty?

A: A boty taky. Potom nám dali ty dřeváky takový ty.

Q: A jak to tam bylo s jídlem?

A: S jídlem? My zme jedli dvakrát denně ani to iba. Dali nám to ako čo až čo, taký kus chleba a kafe.

Q: Kolik chleba? Asi 30 deka?

A: No, asi ta, ani něbolo trochu.

Q: Ani né trochu.

A: (smích) A potom nám dali kafe a to černý. A my zme _____, taký sú. A my do toho zme davali súl.

Q: Do kafe?

A: Do kafe. No té kafe.

Q: A co ste jedlí?

A: No to zme jedli. A keď zme tu kavu vypili to kafe, tak zme do rana o jako _____.

Q: Otekli ste.

A: Otekli zme byli. A potom zme spavali na takový betoně, jako to.

Q: Na podlaze.

A: Na podlaze. A v noci keď byla, keď přselo, bola tam voda pod nama. No a to bolo _____.

Q: Hodně lidí tam umřelo?

A: A jo, jej. Já jo, tma bylo takový ty plynový oni pece tam.

Q: Plynový pece?

Interview with Geisa Olah

Page 18

June 17, 1997

A: No bola tam. No jo jako, to bolo, my zme byli až tam dal, až tam. Tak tam to, takýmto _____ tak.

Q: Co když někdo umřel, tak ho spálili.

A: No.

Q: Takže jako něco jako krematorium.

A: To je to ja _____, to Vám nemožem povedat.
_____.

Q: A kam ste chodili pracovat?

A: No pracovat tam, říkam Vám, jako tam zme chodili okolo lágru a tak.

Q: A co ste dělali?

A: My zme dělali to, výkopy a to _____. Tamto taky potom tu trávu.

Q: Sekali.

A: A v kuchyni všecko a okolo a tak. A potom v sobotu, keď sme nešli do práce, tak zme išli ven. Tý ohrady jo, tak zme sa pásli jako krávy, trávu zme jedli.

Q: A jak dlouho denně ste pracovali?

A: No tak pracovali zme to nevím tak osum hodin zme pracovali.

Q: A pak ste měli volno?

A: Volno. A potom aj a pak zme měli večeřu a to potom dali nam a dost.

Q: Takže ráno ste měli tu kávu.

A: Ráno.

Q: A potom nějakou polívku?

A: No _____ akorát ráno a večer, nám dali už.

Q: Takže ráno a chleba.

Interview with Geisa Olah

Page 19

June 17, 1997

A: Ano.

Q: A potom polívku.

A: Polívku a jaků. Co nám dalali.

Q: Co tam bylo?

A: To tam ako, to byla chutí _____ a všecko to. To bylo akorat to voda a _____, to nevim aký to bylo tam.

Q: Něco tam plavalo.

A: No. (smích) A ____ tam byli v kuchyni, tam sme tam, takto keď oni nebyli tam tak zme přišli. A ako tam když sme to, tak jako tady , tam byl kuchyň a v noci něco přitáhli a do toho suda _____.

Q: A do toho suda?

A: Do toho suda, tam byly ty, zbytky. Jako je házali tam, ty Němci. Jako ____ v kuchyni. Tam byly šlupky, ty hlavy rybí, a _____.

Q: Jo.

A: _____.

Q: A museli ste taky stát apel, nebo jak Vás počítali?

A: No, to nás počítali, to to víte že jo. Každý oni, vždycky počítali. Že šli zme, my tenkrát _____, či žijem eště. (smích)

Q: Vy ste chodili pracovat mimo tábor, že?

A: No no no.

Q: A v kolik ste museli vstávat?

A: No tak vstávat, my zme to stávali, oni nam nedavali povel, tak zme stavali tak v šest hodin.

Interview with Geisa Olah

Page 20

June 17, 1997

Q: A v kolik ste šli do práce,

A: No do práce sme šli tak v pól sedmy v sedum tak.

Q: A jaký tam byli podmínky s mytím, třeba?

A: Aj aj, tak podmínky to bylo všelijaký. Tak kety, kety už nevládali ste, eště jim tu _____. A _____.

Q: A Vy ste byl taky bit?

A: Ty, vel dost.

Q: A proč?

A: No preto, že to jako to, a říkal jako tomu _____.

Q: Že ste vybírali ty kuchyňský odpadky.

A: No, no. A on nás chytil a tam, tam mňa byl. Ale porjadně .

Q: Surově?

A: No. Oni nám dávali _____, jako naši lidi, ty Němci, tak čo udělali. Oči vybrali, lebo jazyk vyrezali.

Q: To dělali těm zajatcům?

A: Ne, normálně. Našim lidím. Jak kdo jako bola. Jak tam bojovala eště.

Q: Já sem Vám nerozumněla, kdo to dělal?

A: No Němci dělali, těm našim lidím.

Q: Těm zajatcům, těm zajatým.

A: Ne ako těm, ako zme bojovali my.

Q: Ano.

A: Tak to to.

Q: Když ho chytli?

Interview with Geisa Olah

Page 21

June 17, 1997

A: No, no, no. Tak tenkrát to dělali ty Němci. Keď chytli to, jako pardala lebo vojaka, ty Němci, tak taky. Lebo ženský.

Q: A Vy ste se setkal s takovým případem?

A: No já sem to viděl, ano.

Q: Vy ste to viděl?

A: Ano. A to a ženská to moja, moja stará taky. Jak tam byla, jak byla válka. Oni taky to _____ Němci s mojí ženů.

Q: Vaše pani byla taky u partyzánů?

A: Ne, nebyla ona byla doma. A Němci tam išli, jako do tý vesnice. Přešli tam, vite.

Q: Ano.

A: No, jako to mali skončit válku tak voni _____ na tu ne a potom utěkali.

Q: A co tam udělali?

A: No to oni všelijaký věci tam tak udělali, na Slovensku u nás. Ona mala děcko moja a _____, ona Vam to poví no tak, vona može.

Q: A Vy už ste tenkrát byl ženatý?

A: Ne.

Q: Ne, Vy ste byl mladý ještě.

A: No mladý. Ona mala děcko, ona mala iného manžela.

Q: Aha.

A: No _____. No tak když tam a _____, ju chcel zabít.

Q: Kdo jí chtěl zabít?

A: Ten Němec.

Interview with Geisa Olah

Page 22

June 17, 1997

Q: A proč?

A: No proč.

Q: Jen tak?

A: Jen tak, ne. To byl násilník lebo to, to dělali Němci. A pýtali se kdo je partyzán a všichni že tam nějsů partyzáni, jako v tý vesnici. A ona říkala že to, že neví. A on ten říká, „Kdě má manžela?“ „No na vojně.“ A on mal takovů černů kravatu ten Němec, jako prartyzán. A von tu _____, a vona říka my sme partyzáni. Tak preto, ju chcel zabít.

Q: A jak se zachránila?

A: no potom přišel tam druhý a tamten utek. Tam do, do tý _____, no ne tam u nás do tý vesnici. _____ a tak ten druhý tak toho hledali a toho našli a potom ho zobrali, toho Němca.

Q: Ty partazáni?

A: Ne Němci zobrali toho Němca.

Q: Němci sebrali Němce.

A: Ano _____.

Q: Aha.

A: To mě vyprávěla ona, moja stará.

Q: A teď pojedte do toho Hamburku zase, eště vo tom zajateckym táboře. Bylo tam nějaký bombardování?

A: Ne, tam to v tedy tenkrát nebylo předtim nebylo.

Q: Nebylo.

A: Né, už ne. A potom jak _____, tak tam bylo napsaný na strechu to bylo, jako všetky, všetky lidi, jako co tam byli. Jako ... nevim to nevim.

Q: Na střeše bylo nějaký znamení, že je to zajatecký tábor.

Interview with Geisa Olah

Page 23

June 17, 1997

A: No.

Q: Takže oni se tomu vyhnuli.

A: No. A kromě toho oni tam, jako partyzáni to udělali, keď my zme šli tam zme dostali tu vesnici ako na dráhu, jako tak zme to ty slúpy a ty telefonický.

Q: Jo sloupy ste porazili a dráty ste přerušili.

A: No. (smích) Aby ty Němci nemohli.

Q: A na železnici ste taky dělali nějaký akce?

A: No my no.

Q: Tak jaký, povídejte.

A: No my zme to, ja Vám říkám, ako my zme tam byli tohle a jako to a potom zase to. My zme išli _____ sme dostali. Tu naši normu ta naše skupina. My zme išli tak _____ na ty slúpy ty telefonický ty dráty. To zme tam dělali a išli zme zase pryč. Nebo zase.

Q: Tak ste jim to poškodili.

A: Ano. A potom ty Němci už potom to a my zme _____. Voni do lesa nešli, voni se báli Němci, voni nešli do lesa, voni se ohromě báli Němci. A potom _____ tak oni říkali, jak to říkali ty Němci, ... Ivan, Ivan. (smích)

Q: A v tý Vaší skupině nebyli Rusové ale.

A: Nebyli, akorát ten kapitán Jegorovskij, to byl Ukrajinec.

Q: Ukrajinec.

A: No.

Q: Zase zastřelil ste nějakýho Němce?

Interview with Geisa Olah

Page 24

June 17, 1997

A: No to no, to víte že jo. (smích) Keď sme to ako to, ako zme mali tu oni, taky zme mali stráž a oni šli a my zme taky chodili na kontrolu a oni taky ty Němci. Tak oni išli a zajali zme je a odpraskli.

Q: Zajali a odpraskli?

A: No.

Q: A v nějaký přestřelce ste byl? Jako když na sebe střílel oddíl německej a Vaše skupina?

A: No to jo, to jo. Tam v tom, taky to bylo v lese. Tam v taky tam byli ty jako ty stromy, jo.

_____, jak oni šli, ty Němci a my zme to, zatím zme to _____. Ak to přešlo tak už zme ho zabili ho. A najednou potom tam chytily, že aj Jegrovskij, ten kapitán taky _____. Ten taky tam to, keď ho chytli tak ne, že ako zabili ho, ale zaživa. Ho ____ prasa. (smích) Kuš _____.

Q: Bodákem?

A: Ne nožem takový nůž mali. Jak oni dělali s nama, tak my taky sme to dělali s nima. ... No člověk si nepametá všechno toholeto, to už je kolko roků už.

Q: Dlouho je to.

A: Já ještě.

Q: Na co si ještě vzpomínáte?

Interview with Geisa Olah

Page 25

June 17, 1997

Q: Pane Olah, a jak ste se dočkali osvobození, kdo tam přišel do toho?

A: No tam přišli Angličani.

Q: A jak ste zjistili, že je konec války? Vypravujte o tom.

A: No voni to, my zme to neveděli. Akorát voni přišli a vysvobodili nas, že jo. A nam neřikal nic, že nas vysvobodili a bylo to. Oni přišli a Němci tam už nebyli, ty už utekli pryč. No a potom nam davali, oni nas osvobodili Angličani, a potom nam davali, každému to davali už _____. _____ nam davali všecko, ty nám dávali všecko, ty Angličani. Keď nás vysvobodili jako už.

Q: Pamatujete si, jaký ste měl pocit, když ste zjistil, že tam nejsou Němci?

A: Jůj, to zme skákali všecky. (smích) To zme sa radovali, že jako, že už nejsů, že ako život to, dožili si.

Q: Že ste zachránili.

A: Že sme zachránili život.

Q: A jak ste se potom dostali domu?

A: No oni nas potom vzali do Prahy nás dali a potom nás oni dali ako, na na nádraží, oni.

Q: Angličani Vás vzali na nádraží a vlakem.

A: Ano, ano.

Q: A kam ste jel?

A: No _____ a potom zme išli domu.

Q: Tak ste říkal, jakou ste měli radost.

A: Ano, ano, ano, ano, ano, ano.

Q: No a dovezli Vás na nádraží, a kam ste jel?

A: No potom zme šli ako domu zpátky.

Interview with Geisa Olah

Page 26

June 17, 1997

Q: No a zase na Slovensko?

A: Ano, zase na Slovensko.

Q: S celou tou skupinou?

A: Ano, ano. Někdo to _____ do vesnice těch lidí. A jinde zachvila, ale já sem přišel domu _____.

Q: A našel ste svoji rodinu celou svojí?

A: No celou rodinu ne. Lebo sestry mi zomreli než sem přišel domu, akorát mamu, tatu a
eště

bráču a to.

Q: Všechny sestry zemřeli?

A: No.

Q: A jak to?

A: Nemocný byli, lebo to, čo já vim.

Q: Nevíte, co jim bylo.

A: Nevím, nevím.

Q: No a jak ste potom, co ste dělal po válce?

A: Po válce, som bylo doma rok. V loni som přišel a v 45 až 48 som narukoval potom,
normálně na vojnu už. Tam som bylo rok.

Q: A do toho 48 ste pracoval někde?

A: Doma sem pracoval, pracoval sem s tátů.

Q: V místě, zase s tatínkem.

A: Ano, ano, ano.

Q: No a kde ste sloužil na vojně?

A: Kašperský hory.

Interview with Geisa Olah

Page 27

June 17, 1997

Q: V Kašperských horách.

A: Ano, to sem narukoval a potom som mal, potom ma preložili, potom do Sušice a potom naposled sem byl tady na Slovensku ma dali už, v Rožňavě.

Q: A u jaké zbraně ste sloužil?

A: No já sem sloužil to normalně tomu ____ oddělení.

Q: Ano.

A: Do strážný sem chodil.

Q: A jaký to bylo na vojně?

A: No na vojně to už.

Q: Vy už ste byl zkušenej.

A: No to, to už bylo dobre. To už, to na vojně už išlo.

Q: Takže ve 50 roce ste se vrátil? ... Za dva roky, ne?

A: No, já som už robil.

Q: Jenom rok?

A: Na vojně se počítalo to, čo som byl u partyzánov rok.

Q: Aha.

A: Tam i to.

Q: A co ste dělal potom?

A: No potom, to už sem šel do továrny dělať. A potom sem šel přeč a potom sem šel sem, do Čech.

Q: A kdy ste poznal svoji pani?

A: JÓ moji pani som poznal keď sem to, v tom ... 48 už, ne v ... 48 to už nevim tak nějak.

Q: A už ste se ženil?

Interview with Geisa Olah

Page 28

June 17, 1997

A: Ne, ne, ne pardon, pardon. V 41 sme išli spolu ven, v 41. S mojou ženou.

Q: To ste byl velmi mladý, ale. A kdy ste se ženil?

A: Prosim?

Q: Kdy ste se oženil?

A: No v 41 ako sme prišli, tak som sa oženil, tady v Košťany.

Q: Ale když ste se narodil v roce 26.

A: Tož to, já som svojú ženu tó akorát _____.

Q: Takže ste se neženil?

A: No s mojů ženů jo.

Q: Už ve 41?

A: Né, já som nemal ženu ve 41.

Q: Jenom ste jí znal.

A: Ano, ano.

Q: A kdy ste se oženil potom?

A: V 51.

Q: Vždyť říkáte, že ste se neženil ve 41.

A: V 51. (smích)

Q: Jo v 51, promiňte.

A: V 51.

Q: V 51. A kde ste žili?

A: No já som dělal tam v Košťani som dělal v továrně.

Q: V Košťanech?

A: V Košťani.

Interview with Geisa Olah

Page 29

June 17, 1999

Q: V Košťani.

A: _____ čepici, tady v Košťani. Tata dělal v sklárně.

Q: Ano. A vod kdy žijete tady?

A: Od 71 roku.

Q: A do tý doby ste byli v těch Teplicích?

A: Ne.

Q: V těch Košťanech.

A: Ne, tady som byl v _____, tady som byl eště. Na statek som byl na brigádu.

Q: Na statku.

A: Ano.

Q: No co ještě budete povídat, jak ste žili po válce? Jak ste s ostatními lidmi, tady v okolí, vycházeli?

A: No s někerý místa dobre s někerý špatně, to. Němali stejný.

Q: Různě.

A: Různě, to, to víte že to. (smích) Někerý to mali dobre, někerý nemali. Jako aj teď

Q: A kolik máte dětí?

A: No teraz u seba nemam ani jednoho, ale som mal děvěť. _____ (smích)

Q: A hodně. A hodně vnuků.

A: No to jo, to ano, to mám.

Q: A všichni žijou dobře?

A: No žijů, žijů, žijů. Nemožem povídat', děti majů sa dobre. Kdo udělá to má, kdo neudělá tak nemá.

Q: No jo.

Interview with Geisa Olah

Page 30

June 17, 1997

A: (smích)

Q: ... No tak bychom se mohli podívat na některý ty Vaše partyzánský dokumenty.

A: Jo, jo. ... Jak sa páčí.

Q: Takhle?

A: Ale fotku sem tam nedal, nedali mi tu. A od tej doby som tam nemohl dat fotku.

Q: Sed'te, sed'te. ... Tak chcete ještě něco povídat? Tak já Vám děkuju.

A: No prosim, já taky, taky. (smích) Čověk stejně zapomíná všetko nač na ty, na to bylo jaro, a to už ani nepametáš.

Q: Řikal ste, že teď máte nějaký potíže s bytem, vypravujte vo tom

A: Ano prosim. Tady jako ona, to s nama děla. To.

Q: Kdo ona?

A: Ta majitelka, jak tady to ma _____. Ona to zaplotila ako, ako_____. Ved' to patri ako lagru, keď som bol. A tam som bol za dratama. A teďka, keď prinesú uhlí, tak ani nemožem, musim okolo tady, okolo chodník ako Vy ste prišli tam a tak do krámu. A keď mi prinesú uhlí, já ho musim nosit uhlí na kolečku. Až sem na dvorek. A já nemožem na ty nohy.

Q: A vona Vás nechce pustit přímo?

A: Ne.

Q: Proč?

A: No proč? Protože vona říká, že je to její. A to já vim, že je to její. A voni tento barák byl kúpený. To eště jezedáci kúpili pro nás, tento barák. A ona tu, je _____ domek a

_____,
jak její tatínek zomrel.

Q: Ona to teď dostala zpátky v restitucích.

Interview with Geisa Olah

Page 31

June 17, 1997

A: Ano, já vim či to platila zpátky, _____. Voni říkajú, že majú pole a do té pole jako dám, dám do toho, že to do toho patří. Ale já tomu něverim. (kašel) Jako to. A ona zase tolko platí, jako já platim a nemá čo. Nájem, eletriku platim, vodu a já nevim, čo.

Q: A dává Vám nějaký náhradní bydlení?

A: Nědává, ved' vona pořád říká furt, že aby zme si našli my sami. No věte dobre, čo, čo sme.

_____ Vám nedáme, nemajú říkaji nemajú.

Q: A tady na výboře namají?

A: No výbor sa vůbec nestará. Keď pojdem na výbor tak budú povídat, že nemají. No. Tak tady sů takový lidi, že neklidní. Někomu dajú a někomu nedělají dobre.

Q: Takže oni Vám, ona Vás nemůže vyhodit, ale dělá Vám potíže.

A: No potíže ano, to dělá. Až moc pani, to a to, to až moc, čo nadělá. Ako _____ oni, ako tady to oni v tý pár slepiček tady mám a chlivek som si postavil. Aj na to nadávala, že nesmí tady mít žádný chlívky, že tady nedovolí. No potom, kdě zme. Já nevim, jak tady za, potom mám žít. Ved' tady člověk chce žít, ako ostatní lidi. A potom zase som bojoval, ani korunu sem nedostal za to. Vóbec nič, a som slyšel, že dávají, že někerý dostávají peníze a já som nedostal ani korunu, ani korunu sem nedostal. No a eště aj to, ___ porjadny bydlení ani aj to nemam.

Q: Tak já Vám přeju aby to dobře dopadlo.

A: Ano, ďakujem.

Q: Aby Vám dala pokoj.

A: No, ona je ještě horši, ako aj byli ty, oni byli ty gárdisti. Ona je horši.

Q: A ona žije tady ve vesnici?

Interview with Geisa Olah

Page 32

June 17, 1997

A: Oni žila tady. Ona má aj tady má aj mamu. Aj tolko baraků maji ona, tady jedno barak má, tri, štyry baraky majú a majú vlastní byt, majú baráky oni. Tak já nevim, jak to mají. To vobec se nestará nikdo, nebo _____.

Q: No tak.

A: Už sme napsali aj na vládu, kdepak. _____.

Q: Třeba Vám odpoví a pomůže. No děkuju.

A: Prosim, aj já ďakujem. Hlavní aby my to dostali to něčo.

Jana: ... Já bych se ještě vrátila do té Vaší rodné vesnice, to byla Rimavská Brezová?

A: Rimavská Brezová, ano.

J: A Vy ste tam bydleli jak, bydleli ste s gádžema a nebo zvláště?

A: Zvláště, jako táta s mámou a rodina, ne.

J: Byla to jako osada, jako Romanogaf.

A: No, no, no, no, no.

J: Aha, takže to bylo kousek až za tou vesnicí?

A: Ano, ano, ano.

J: Jak daleko asi?

A: No tak daleko asi tak půl, ani né. To bylo jako, bylo skoro spojený to.

J: Aha.

A: No.

J: A jestli byste mi mohl ted'ka říct, jak Vás vzali na tu vojnu, kdo vlastně za Váma přišel?

A: No přišel jeden _____ ako vojak, lebo poručík. A to bydlel tam, to bol sused.

J: Přímo z Rimavské Brezové?

A: Ano. A von se menoval Luspaj Jožo.

Interview with Geisa Olah

Page 33

June 17, 1997

J: Jak?

A: Pepík Luspaj.

J: Luspaj.

A: Luspaj Pepík, no Jožo no. Ako Pepa.

J: Aha.

A: Tak von prišiel, prišiel až nás sa zaptat, že to, že jdeme. No ale jo, já som povidal, "No tak jo." To som ešte nevedel, čo a jak, to ne. Tak rekl, tak on prišiel na druhý den autem a zobral

_____.

J: A kdo ešte s Váma šel z Rimavskej Brezovej?

A: No tam, ešte šli tak ____ takých tam so mnou.

J: A z Vašej rodiny už nikdo?

A: Ne, ne, ne. Jenom já som išol sám.

J: A ten Pepek Luspaj veděl, že ste Rom?

A: No to veděl.

J: A prišiel Vás požádat, abyste.

A: Jo požadal. A jiných hned zobral, _____ akorát mňa.

J: No a to ste teda s tim Luspajem a s dalšími lidmi s té Rimavskej Brezovej jeli kam?

A: Do Brezna.

J: Do Brezna.

A: Do Brezna.

J: A tam ste byli jak dlouho?

A: Dva dny.

J: A co ste tam dělali v tom?

Interview with Geisa Olah

Page 34

June 17, 1997

A: No zaučovali nas, a ako máme _____ a oni ne a všetko. A potom nas vyslali do lesa.

J: A ten Luspaj, když pro Vás přišel, tak Vám řekl, kam že půjdete, nebo co budete dělat?

A: No povidal, že takto pojedeme až do lesa, že to.

J: Takže Vám řekl otevřeně, že půjdete k partyzánům.

A: Ano to říkal.

J: A Vám se ta myšlenka líbila.

A: No moc né. (smích) _____, tak som sa bál. No čo taky ešte sú malo roků ne.

J: A jaktože ste se rozhodl, že ste s nim šel?

A: No tak já som šel, já som sa rozhodl a šel pryč. No, lebo som taky to, čo doma, a pořad chodit s tatů já, tak som prestal a som išol. Tak som sa nasral a hotovo.

J: No a co na to říkal tatínek?

A: Von nevěděl.

J: Jak to?

A: Von neveděl, že já idu pryč.

J: A kde byl tatínek?

A: No von byl doma, a já som šol ako do dědiny ne. No do vesnici tam. A von tam přišel a zobral a já som išel pryč.

J: Takže z ničeho nic ste se takhle rozhodl.

A: No. (smích)

J: Aha. No dobře a když ste byl potom v tom Breznu, tak tam Vás zacvičovali a.

A: Ano, ano.

J: A.

Interview with Geisa Olah

Page 35

June 17, 1997

A: Dostali sme šaty, oblek a samopaly. A sme išli.

J: Dostal ste jeden samopal?

A: No jeden.

J: A ešte nějakou výzbroj další?

A: Ne, to ne to, nedali nám nič.

J: A prišli ste kam do lesa, kde to asi v které oblasti bylo?

A: No já som byl v lese sem narukoval, já som išol na _____ do Rutká.

J: Prosim, jak?

A: Rutký.

J: Rutky.

A: Rutky, pátého října. A šli zme do Horni Študni, Dolni Študni.

J: A jak ste byl třeba dlouho v těch Rutkách?

A: No v Rutkách nemohli zme tam, dva dni, dva dni bol mít, ne. My zme nemohli byt tam. My zme chodili po lesách všude. My zme nemohli stat na jednom misto.

J: To ste chodili. A kde ste spali?

A: No v lese.

J: A jak, jak ste si to upravili to spaní?

A: (smích) My sme spali _____ a potom oni, jak to prišlo.

J: A neměli ste třeba vybudovaný nějaký takový chýšky nebo.

A: Ne to zme si.

J: Do země něco vyhloubený.

A: To zme si, keď zme měli čas tak zme si to udělali sami.

J: No a jak to vypadalo, já si to neumim představit. Zkuste mě to popsat.

Interview with Geisa Olah

Page 36

June 17, 1997

A: To vypadalo dobre. Ak zme si _____ tak zme si taky oni. Zme mali a davali ty taky haluzy na to. Oni taky zme vykopal, tak tam zme davali na to. Bylo tam teplo, hezký.

J: A kolik Vás tam spalo v takovym příbytku?

A: Tak 20, zme byli schopný tak 20 lidí.

J: Aha. A Vy ste říkal, že to byla jednotka Jegorova.

A: Jegorovska.

J: Viděl ste někdy toho Jegorova?

A: No to viete, přišel k nam, ne.

J: A on byl stale s Vaší skupinou, nebo jen někdy přicházel?

A: On, on mal i jinů skupinu mal a všetko. _____ ako bol velitel, ako náš. My zme byli víc partyzánov.

J: No ta skupina měla víc jendotek, ne.

A: No, no.

J: Ta skupina toho Jegorova.

A: No, no.

J: A kdo byl pod tím Jegorovem, ještě další, takový velitel?

A: Večí ____ večí?

J: No když.

A: No byl potom bol ako Svoboda, Ludvík Svoboda.

J: Ludvík Svoboda. A Vy ste se s ním setkal?

A: Ano. Taky.

J: A kdy ste se s ním setkal, nebo.

Interview with Geisa Olah

Page 37

June 17, 1997

A: Jo to já nevim, to nepametám, jaký to byl mesíc a to. Já vim, to prišiel k nám v Brezně ještě. Tam som byl a von prišiel tam za nama, v Brezně.

J: V Brezně, když ste ještě cvičili?

A: No, tam von prišiel tam za nama. A ten Jegorovskij, tu potom, za nim zas šel za nim potom šel to. Potom von to přebral nás, von to dal jako jemu, nás a našu tu.

J: Vzpoměl byste si na další jména těch partyzánů, kteří s Váma byli v té skupině?

A: Jo to ... už ty mena ani neznam. Akorát toho Luspaja a to, a to bol poručík. A ty vostatní už. ... Fábry, Fero, ... Knap a _____.

J: Prosim jak?

A: Fodor Pavol.

J: Fodor Pavol.

A: Fodor Pavel. Tak von tu byl a Fábry, ten bol taky so mnou. A ... Knap Pavel. To taky, a ináč nič neznam.

J: A kdo tu Vaší jednotku, kdo jí velel, jako stále?

A: No to bol taký, to bol jako, já nevim jak to mám menovat, jako nás vedol. ...

J: Řiká Vám třeba něco jméno Ržecký?

A: Já nevim jak sa menoval, to nějde mi na hlavu. ... A Jožo.

J: Já sem četla v knihách.

A: No.

J: O tady těch partyzánských jednotkách, že ta skupina Jegorova byla obrovská. Že to obsahovalo několik stovek partyzánů a že se dělila na různé takové prapory.

A: No to jo, ano.

Interview with Geisa Olah

Page 38

June 17, 1997

J: Tak proto se ptám, u kterýho praporu ste třeba byl Vy? Vy ste byl deno denně s tím Jegorovem, anebo někdy přicházel?

A: Furt, furt, furt.

J: Pořád.

A: Pořád som bol s ním. Já nevím, kde to je. A ještě potom pod tým, jak se menoval tý kapitán taky, to zas jiná skupina byla. Jo

J: A kdo byl zástupce toho Jegorova?

A: To bol taky ten taky, jak sa menoval _____ Ty taky von _____. Taky bol Ukrajinec, ani nevím, jak sa menoval. Ty rusky mena nevím.

J: A kolik v té Vaší skupině bylo Rusů, nebo Ukrajinců, a kolik Slováků?

A: No Ukrajinci tam byli víc a Slováci byli to. Ukrajinci byli asi, Vám povím, tak. My byli kolik, my zme byli asi 11 do týmu a Ukrajinci byli 12.

J: Aha. Takže Slováků bylo míň.

A: No.

J: A dorozumněli ste se s těma Ukrajincema?

A: To neveděli. To němohol, mohol rozumet všeco čo zme tu povedali. Oni jako ty Rusaci, oni mluvili jináč ty Ukrajinci. (kašel)

J: A jaké nejdůležitější úkoly plnila ta Vaše brigáda?

A: No my zme to, my zme išli vždycky to, išli zme do vesnice, a ty sloupy jako to, a ty telefony zme to. Oni upilovali ty dráty a všeco.

J: Vzpomeňte si do kterých vesnic ste chodili, třeba.

A: No říkám, to chodili tam třeba Žilina, Rutky, Bánská Bystrica, Brezno, Horní Študni, Dolní Študni no.

Interview with Geisa Olah

Page 39

June 17, 1997

J: A dostávali ste se do kontaktu s temi vesničani v tých vesnicích? Pomáhali Vám třeba nějak, nebo se Vás báli spíš? Báli se s Váma třeba setkat?

A: No některý, některý pomáhali a některý se báli. (smích)

J: A jak Vám třeba pomáhali?

A: No, že jako, náš velitel veděl to řeči a to vo vesnicách a to. Ten kapitán Jegrovskij tam bol všelijaký řeči tak mu dal. Zobral to, priněsol nam a rozdal každym.

J: A Vy osobně ste se taky setkal s nějakými vesničany?

A: Ne to ne. To my zme nechodili.

J: To ne.

A: To my zme nechodili, to my zme nechodili.

J: Takže Vy ste vůbec do vesnic takhle nechodil?

A: Ne, ne, ne.

J: A když ste ty sloupy bourali toho telefoního vedení?

A: To bylo v noci, v noci. (smích)

J: V noci, jo, aha.

A: V noci.

J: A zažil ste taky ještě nějakýho Roma partyzána?

A: Ne.

J: Žádnýho. A co ste věděl, pane Olah, o tom Slovenském národním povstání? Byl ste o tom informovaný, jak postupuje to povstání?

A: No to som nebyl, ale to. Akorát, že to, já jaký to bylo, tak už bylo ____ a už bol, to. Já som to išel v Augustě a to, a říkám že to, my bojovali ještě v Rožomberku a to. No a to ani nevím, jak to už, já už nepametám si už. Krátký _____ to už paměť už, veď to už roky už. (smích)

Interview with Geisa Olah

Page 40

June 17, 1997

J: No a jak se to odehrálo, že ste se dostal potom do toho zajetí? Při jaké bitvě, o jaký prostor to bylo, co to bylo za úkol?

A: No to jo, to bylo tak, to zme išli, ako naša skupina sme išli, ako v lese. _____. A oni to ty ako, ty gárdisti, ta kořánková gárda no. Tak oni tam byli to, jako pod tým lesem ako zakopaný tam byli, že jo. No a oni nás viděli a oni na nas kričeli, "Brati, počkajte ideme spolu, počkajte." No tak my zme zastavili a čakali zme. No a vytahli a začali střílet po nás. No a my zme to, oni _____. A už nás zajali Němci, no. ... A potom nas vzali na náměstí do Rožumberka, tam byli, prezpali zme v Rožumberku a naložili nas a davaj. J: už nás odvezli do Hamburku, do lágry. Jaké bylo období, jesi bylo teplo, nebo zima, když Vás zajali?

A: No to už, to už teplo nebolo, tenkrát už.

J: Prosim?

A: To asi, to těplo už nebylo.

J: Nebylo.

A: To bylo to, ... v Augustě lebo jak, no v Augustě. To už, to už skoro k Vianocům už bylo to.

J: A to zajali celou tu Vaší jednotku?

A: Našů celou jednotku, akorát kapitán nebyl s nama.

J: Ten kapitán Jegorov?

A: Ne ten nebyl s nama.

J: Toho nezajali.

A: Ne. Ten mal to štěstí, že ne.

J: A jak to, že s Váma nebyl?

Interview with Geisa Olah

Page 41

June 17, 1997

A: No já, to nevim, kdě sa _____, no. _____, já nevim, jak to udělal. (smích)

J: Ještě by mě zajímalo před tím než Vás zajali, jaký ste měli spojení s ostatními partyzány? Měli ste možnost nějak se s nimi domlouvat? Nebo měli ste nějaký s nimi kontakt?

A: To zme němali.

J: Vůbec ste neměli?

A: Lebo každý išol, išol na jinů stranu. Každý byl iný já nevim čo to bylo, akorát naša skupina, čo zme mali, tam byli kluci spolu.

J: A vůbec ste se neseťkal s jinou partyzánskou jednotkou?

A: Ne, ne, ne. Akorát potom prišli zase ka nam, zase normální vojáci, ako základni, co mali základní ty.

J: Vojáci jací?

A: No.

J: Z jaké armády?

A: Slováci.

J: Slovenská armáda?

A: No. Prišli.

J: A kde ste se s nimi setkali?

A: No tam prišli u nas. Do lesa, oni utekli jako z vojny.

J: Utekli.

A: Oni ich nechali a oni utekli k nam.

J: A kolik jich uteklo?

A: No to už asi desať, tam jich prišlo k nam.

J: A v které asi době?

Interview with Geisa Olah

Page 42

June 17, 1997

A: No to už, to už asi _____. To nemožem povedať už. Aj to, čo aj to, ja nevim. ... To bylo ťažká doba to. Jako to s nama dělali tamty, ty Němci, to bola hrůza.

J: A co s Váma dělali?

A: Jest mi nedali nám, tak ako patrilo sa. Bili nás, sme spavali na betoně, na podlahu všecko. Ale to ani žrat nam nedavali. Ráno, dvakrát denně. Ráno kávu černů a večer _____, zme dostávali. A tu také kola. ... No.

J: A když ste se po válce vrátil, setkal ste se s některým tím partyzánem se kterým ste bojoval?

A: No přišli, přišli s nama, ano přišli. To _____to, z tý vesnice né ako já, akorát já jediný som přišel do tý vesnici, ty ostatní tam zůstali.

J: A jak se k Vám chovali ti Slováci z té vesnice, když zjistili, že ste vlastně byl partyzán. Že ste se zúčastnil toho boje za záchranu, za osvobození.

A: No to jo, ty oni ako, čo já vim, tak oni byli taky partyzáni so mnou. Tak ak zme šli, taky byli. Ale ted'ka., ak sem išel v 45 domou a maminka to veděla, že ako, že nežijem. Už mi dali aj zvonit. A keď viděli, že idem domou, tak neveděli, čo majú dělat'. A ty oni, ty _____, ako ma viděli, tak sa báli.

J: Proč?

A: No protože jim zahlásili ako bolo. Že je žalujem. To byli takový ty gárdisti.

J: Tak Vy ste věděl o těch lidech z Vaší vesnice, kteří byli u gardistů?

A: Ano, to som veděl.

J: A co se s nimi po válce stalo?

Interview with Geisa Olah

Page 43

June 17, 1997

A: No to už sem, to já som _____, já nevim. _____ a potom někerý to, zobrel někerý a to. A někerý bol taký, že bol ako _____, jak som oni ešte mě, udělal papíry, ten Hitler. Čo vlastně ten chlap Fero, ten taky bol u hlinkovej gárdy. A bol velitel ešte.

J: A potom se dal k partyzánům?

A: No. (smích) Tak vidíte, to je ono.

J: A vykládal Vám třeba proč se dal k partyzánům, proč vlastně odešel z té hlinkovy gárky, ten Knapo Fero?

A: No pretoža sa von bál.

J: Bál se proč?

A: No pretoža to ako, že to Němci, že to, že jako.

J: Prohrají.

A: Prehrají a hotovo, tak preto. ... Škoda, že to _____, ako hada. Že bol taký.

J: Koho by ste zastřelil?

A: No toho Knapa, koho, to říkám.

J: Ale Vy ste s nim potom bojoval jako partyzán.

A: No. ... A potom bol, potom išel zase _____ v Bratislavy. Jeden velkým pánem bol. Nam na _____, ako ... na prezidentský kancelár.

J: A za kterýho prezidenta?

A: No to já nevim už aký tam byl.

J: Jako za komunistů, byl velký pán. A ještě ste znal nějaký takový případy?

A: No to už ne, to už zas ne, to už ne. To už ty, čo tam byli, tak ty už nežijú. Ty už _____ pryč. _____, ak sem říkal _____ a padl ten, ty už tam padli dole.

J: A jako partyzán se choval jak, ten Knapo Fero?

Interview with Geisa Olah

Page 44

June 17, 1997

A: No ten, ten bol dobry ten to. Von nebola komunista, von bol ako ten chlap velmi dobry, uprimny clovek to byl. Iba so mnou byl, chodil. _____, ale vscky ne, ty _____, aj to.

J: A co rikali na to, ze ste byl Rom? Ze ste sel k partyzanum?

A: No, nemohli nic rikat, co mohli rikat. No. Oni mi povedali, ze to, ja ako ja tam byvaji. Ze na nas necekaji ako ty ostatni. -- Moje maminka, ved si videl na fotku a tatu, ved nepoveda nikdo, ze je ako Romove. No a tak, tak oni vzdycky v letě, nebola praca v letě kdyz zme chodili _____ a v zimě zme chodili do lesa, dřevo dělat. No táta nikdál _____ nemoh být v práci, von furt a my zme s nima chodili s tátů.

J: A vedeli to o Vás lidi, ze ste Romové?

A: No vedeli, tak čo. (smích) To, co mohli dělat. Ale _____, ale nedržali nás ako tamtych. Nebo nedělali to, nechodili tenkrát, nemuseli tenkrát dělat, _____ tenkrát eště. No tak táta byl šikovný, moch chodit do práce no. Mali sme sa dobre, no.

J: Tak Vám děkuju.

A: Prosim. A ja ďakujem Vam.

Conclusion of interview.

End of tape 1 of 1